3863/10.03.00/2026 13.10.2026 12:36

Alla mainitut asiakirjat on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajien henkilöllisyys on varmennettu vahvalla tunnistautumisella.

Allekirjoitukset

Allekirjoittaja	**Mira Susanna Soini**
Allekirjoitusaika	13.10.2026 12:44
Tunnistautuminen	Telia

Allekirjoitetut asiakirjat

Asiakirja	Espoon ympäristönsuojelun palvelualueen lausunto maisematyöluvasta 2026-886-T Gräsanojan vesialu.pdf

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus

Pia Salonen
Lupavalmistelija
Kaupunkisuunnittelukeskus
Espoon Kaupunki

Espoon ympäristönsuojelun palvelualueen lausunto maisematyöluvasta 2026-886-T Gräsanojan vesialue sekä viereiset maa-alueet

Espoon Kaupunkitekniikan keskus hakee maisematyölupaa toimenpiteisiin, joilla kunnostetaan Gräsanojan uomaa Hauenkalliontieltä Iirislahden venesatamaan. Lupa mahdollistaa Gräsanojan reunalle tukiseinän (ponttiseinä) rakentamisen, puiden kaadot tukiseinän tieltä, vesikasvillisuuden poiston joesta ja joen pohjan ruoppaamisen (ruoppausmassat 2 180m3). Gräsanojan läheisyyteen perustetaan tilapäinen ruoppausmassojen kuivatusalue. Puita kaadetaan noin 100 kpl. Toimenpiteiden lopuksi korvaavia puuistuksia tehdään 125 kpl.

Liito-oravat

Toimenpidealueen puusto on liito-oravalle elinalueeksi soveltuvaa ja mahdollistaa liito-oravien liikkumisen Gräsanojan suuntaisesti. Toimenpidealueella liito-oravien mahdollisia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja on kartoitettu vuonna 2024 ja potentiaaliset pesäpuut tarkastettu kuvaamalla vuonna 2026. Liito-oravakartoitukset ovat olleet oikea-aikaiset ja riittävän laajat, jotta voidaan todeta, että esitetyt puunkaadot eivät heikennä tai hävitä liito-oravien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja, eivätkä katkaise liito-oraville tärkeitä kulkuyhteyksiä. Puiden kaatojen ja muiden Gräsanojan kunnostuksen toimenpiteiden jälkeen liito-oraville jää riittävästi elintilaa Gräsanojan varrelle.

Varovaisuusperiaatteen mukaan puita ei saa kaataa liito-oravien lisääntymisaikana 15.3.–31.7. ja puussa nro 57 liito-oravalle soveltuva pönttö olisi hyvä siirtää pystyyn jäävään puuhun.

Ponttiseinien asentamisesta aiheutuva melu ja tärinä voisi häiritä liito-oravien lisääntymistä, mikäli pesäpuu olisi alle 30 m pontituspaikasta. Tällä hetkellä toimenpidealueella ei ole tiedossa liito-oravien pesäpuuta, joka olisi 30 m päässä ponttiseinistä, joten pontituksia voidaan tehdä myös liito-oravien lisääntymisaikana.

Liito-oraville tärkeitä puita tulee suojata rakentamisen aikana väliaikaisilla aidoilla Espoon kaupungin ohjeiden mukaisesti. Suunnitelmissa voisi olla viittaus Espoon kaupungin puiden suojausohjeeseen. Asemapiirroksissa puiden suoja-aidat on osoitettu oikeille paikoille. Liito-oravien elinalueilla ja kulkuyhteyksillä puiden tyvelle ei saa rakentamisen aikana varastoida maamassoja, työvälineitä, työkoneita tai muuta rakentamiseen liittyvää esineistöä.

Saukot

Gräsanojasta on viimeisen kymmenen vuoden aikana tehty satunnaisesti saukkohavaintoja. Saukot liikkuvat laajoilla alueilla ja löytävät helposti ruokaa sekä suojaa monenlaisesta ympäristöstä. Gräsanojan kunnostus voisi aiheuttaa merkittävää haittaa, vain jos kunnostuksen aikana joen penkasta rikottaisiin kolo, jota saukko on käyttänyt levähtämiseen tai lisääntymiseen.

Tässä maisematyölupahakemuksessa esitettyjä toimenpiteitä varten joen penkka on tarkastettu vuoden 2024 lopussa saukolle pesäksi tai levähdyspaikaksi soveltuvien kolojoen osalta. Sen lisäksi uoman reunoilta on kartoitettu saukon jälkiä ja uoman reunaa on kuvattu riistakameroilla. Kartoituksissa ei havaittu merkkejä saukoista eikä sellaisia koloja, jotka merkittävällä varmuudella olisivat voineet olla saukolla käytössä. Espoon ympäristönsuojelu katsoo, että saukkoja on kartoitettu riittävällä laajuudella ja tarkkuudella tehtäviin toimenpiteisiin nähden.

Laji.fi – viranomaisportaalissa on valokuvallinen havainto saukosta 21.8.2026 Iirislahdensillan kohdalla. Espoon ympäristönsuojelun mielestä tämä havainto ei aiheuta sitä, että Gräsanojan kunnostuksen suunnitelmia tulisi muuttaa. Vaikka Gräsanojan uomasta poistetaan vesikasvillisuutta ja uomaa syvennetään ruoppaamalla, saukot voivat edelleen kulkea ja ruokailla Gräsanojassa. Saukot pystyvät siirtymään pois toimenpiteiden alettua. Iirislahdensillan kohdalle kaikkein toimenpiteiden ulkopuolelle jää kostea painanne sekä rantametsä. Niiden säästyminen takaa saukolle riittävästi elinympäristöä.

Saukkojen esiintyminen Gräsanojassa ei aseta tehtäville toimenpiteille aikarajoitteita mutta jos työn aikana joen penkasta havaitaan kolo, johon menee tai josta poistuu saukko tai saukkoja, on työt välittömästi keskeytettävä ja otettava yhteyttä Espoon ympäristönsuojeluun tilanteen selvittämiseksi.

Kuningaskalastajat

Espoon rannikolta ja virtavesistä on tehty satunnaisia kuningaskalastajahavaintoja. Kuningaskalastaja on luonnonsuojelulain erityisesti suojeltavien lajien listalla eikä kuningaskalastajan elinalueita saa heikentää. Gräsanojasta ei ole havaittu kuningaskalastajia mutta Gräsanojassa on osuuksia, jotka voisivat soveltua kuningaskalastajan elinalueiksi.

Tässä maisematyölupahakemuksessa esitettyjä toimenpiteitä varten joen penkka on tarkastettu vuoden 2024 lopussa siltä osin, kuinka hyvin joen penkat ja rantakasvillisuus voisivat soveltua kuningaskalastajalle pesintään, ruokailu- tai talvehtimisalueiksi. Toimenpiteiden kohdalla joen penkka ja rantakasvillisuus eivät soveltuneet erityisen hyvin kuningaskalastajan pesintään, ruokailuun tai talvehtimiseen. Merkittävin kuningaskalastajaa haittaava tekijä on se, että Gräsanojan alajuoksulla vesi on sameaa, jolloin kuningaskalastajan kalastaminen vaikeutuu.

Koska Gräsanojalta ei ole tehty kuningaskalasta havaintoja, Espoon ympäristönsuojelu katsoo, että tehty kartoitus on ollut riittävä ja suunnitellut toimenpiteet eivät aiheuta haittaa kuningaskalastajien suojeluun. Kuningaskalastajien suojelu ei aseta erityisiä rajoitteita tehtäville toimille.

Suomen lajitietokannassa Laji.fi viranomaisrekisterissä ei ollut 12.10.2026 yhtään kuningaskalastaja havaintoa Gräsanojalta.

Muut linnut

Puiden kaadoissa ja maanpäällisen kasvillisuuden raivauksessa tulee huomioida, että kaikkien lintujen pesinnän häirintä on luonnonsuojelulailla kielletty. Puita ei saa kaataa ja pensaita ei saa raivata, mikäli niissä on linnulla pesä käytössä. Suurin osa linnuista pesii 1.4. – 31.7 välisenä aikana.

Viitasammakot

Toimenpidealueen Iirislahdensillan päästä (paalut 0–155) on havaittu rannalla olevasta kosteikosta viitasammakoiden lisääntymispaikka vuonna 2018. Gräsanojan kunnostuksen suunnittelun yhteydessä lisääntymispaikalle tehtiin uusi kartoitus vuonna 2026 jolloin viitasammakoita havaittiin samasta paikasta kuin vuonna 2018.

Espoon ympäristönsuojelu katsoo, että viitasammakoita on kartoitettu riittävän laajasti ja kattavasti esitettyihin toimenpiteisiin nähden. Viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkaan ei kohdistu mitään toimenpiteitä ja sille jätettään suojavyöhyke, josta kasvillisuutta ei poisteta, maata ei muokata ja ruoppausmassoja ei tilapäisesti varastoida.

Viitasammakoita voi olla Gräsanojan uomassa silloin kun vesikasvillisuutta poistetaan ja uomaa syvennetään ruoppaamalla. Espoon ympäristönsuojelu suosittelee, että Gräsanojan uomaa ei muokattaisi viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikan läheisyydessä viitasammakoiden kutuaikana 15.4–15.6 eikä viitasammakoiden syysvaelluksen 15.8.–15.10 aikana.

Viitasammakot saattavat talvehtia vesistöjen pohjalietteessä 15.9–15.4 mutta ei ole kartoitusmenetelmää, jolla talvehtimispaikat voitaisiin kartoittaa. Näin olleen Espoon ympäristönsuojelun mielestä Gräsanojan uoman ruoppauksia ei voida rajoittaa viitasammakoiden kylmähorroksen takia, koska ei ole varmuutta, talvehtivatko viitasammakot Gräsanojan pohjassa tai Iirislahdella.

Uhanlaiset luontotyypit

Gräsanojan rannalla kasvaa lehtoja ja luhtia lähempänä Iirislahtea. Lehdot ja luhdat ovat uhanalaisia luontotyyppejä ja tervaleppämetsät luonnonsuojelulain 64§ suojeltuja luontotyyppejä. Uhanalaiset luontotyypit saavat suojelustatuksen vasta kun niille tehdään suojelurajaus Lupa- ja valvontaviraston toimesta tai ne suojellaan

kaavamerkillä. Gräsanojan lehdoilla ja luhdilla ei ole suojelurajauksia tai suojelumerkkejä kaavoissa.

Gräsanojan kunnostustoimenpiteet on suunniteltu niin, että joen reunalta tarvitsee kaataa mahdollisimman vähän puita. Arvokkain luhtametsä on jätetty kaikkien toimenpiteiden ulkopuolelle. Kaadettujen puiden tilalle istutetaan uutta puustoa, joka vastaa lehtojen ja luhtien lajistoa.

Espoon ympäristönsuojelu katsoo, että lähtötiedot uhanalaisista luontotyypeistä olivat riittävät Gräsanojan kunnostuksen ja puiden kaatojen suunnittelulle. Gräsanojan kunnostuksesta seuraa vain vähäistä haittaa lehtoihin ja luhtiin. Puuistutukset lieventävät haittoja sillä istutettavat puut ovat lehto- ja luhtalajistoa. Kasvivieraslajit ovat puiden kaatoja suurempi uhka lehto- ja luhtaluontotyypeille.

Vesiensuojelu

Gräsanojan kunnostuksen tavoitteena on tulvasuojelu, sekä kalojen ja muiden vesieliöiden elinolosuhteiden parantaminen. Kunnostusta tilan parantamiseksi voidaan tukea uomaratkaisuilla, jotka jäljittelevät luonnontilaista vesistöä. Kunnostuksessa tulee varmistaa, että uomaan muodostuu myös matalan veden aikana riittävän syvä keskivirtaus-uoma, joka turvaa alivirtaamakausina riittävän veden syvyyden ja virtauksen vesieliöstölle. Kalaston ja muun vesieliöstön elinolosuhteita tulee parantaa lisäämällä uomaan lahopuuta, jotka tarjoavat suoja- ja lisääntymispaikkoja eliöstölle ja parantavat virtaamaolosuhteita uomassa.

Rantakasvillisuus, kuten ruovikot ja pajukot, vakauttavat rantoja. Mahdollisuuksien mukaan kasvillisuutta saisi jättää reunoille, sillä se pienentää eroosioriskiä ja vähentää myös sateiden mukana Gräsanojaan kulkeutuvaa kiintoainesta

Hankkeen toteutuksessa pitää noudattaa Gräsanojan kunnostukseen laadittua vedenlaadun tarkkailuohjelmaa.

Valmistelijat:

Limnologi Miina Heinonen
Ympäristöasiantuntija Laura Lundgren

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Liitteet

Tiedoksi